

Silikonsyke

– uforklarlige smerter av implantater

Uforklarlige smerter kan ha en forklaring. For noen er det brystimplantatet som gjør livet til et smertehelvete. Det kan være nyttig å vite, også for fysioterapeuter.

AV INGVID AMBLE

En trafikkulykke gjorde at den 39 år gamle kvinnen, som vi her kaller «Kari», trengte å redusere størrelsen på brystene. Det ble for tungt for en skadet nakke og rygg. Det oppstod komplikasjoner under operasjonen, og kirurgen valgte å legge inn implantat i det ene brystet, for å få lik størrelse på begge sider. Da hevelsen etter operasjonen gikk ned, måtte hun legge inn implantat også i det andre brystet, for at brystene skulle bli like.

Smertene snek seg på

I ti år levde Kari godt med mindre og lettere byster. Og med implantater. Så begynte kroppen å «knirke».

– Jeg fikk uforklarlige smerter, og jeg ble sykere og sykere.

Kari har hatt idiopatisk hypersomni hele livet, og hun er derfor vanligvis noe mer søvnig på dagtid enn det som er normalt. Hun har også lett feber fra tid til annen.

– Men for ti år siden ble jeg helt utmattet. Jeg kunne sove flere dager i strekk. Jeg hadde ingen energi og måtte i perioder bruke rullestol og hadde vondt for å puste. Jeg har i utgangspunktet ofte feber på grunn av en kronisk betennelse i ryggraden etter bilulykken, men nå hadde jeg feber hver dag.

Verken legen eller fysioterapeuten fant ut av Karis plager. Og det ble så ille at fysioterapeuten ikke kunne røre henne – smertene var for store.

– Jeg lå mye av dagen, og da hadde jeg tid og krefter til å søke på nettet. Og på YouTube fant jeg en jente

Fysioterapeut Arne Strand er lettet over at Kari er i rask bedring, etter at hun fjernet brystimplantatene. – Plager som følge av implantater er noe vi fysioterapeuter bør vite noe om, mener han. Foto: Svein Erik Strandlien.

som fortalte om akkurat de samme plagene og symptomene jeg selv hadde. Hun hadde Breast implant illness (BII), som på norsk blir kalt

«silikonsyke». Denne jenta hadde operert ut implantatene sine, og symptomene forsvant.

Et nytt menneske tre måneder etter fjerningen

Kari var ikke i tvil et øyeblikk – silikonet skulle ut. Og i oktober, tre måneder før dette intervjuet, la hun seg på operasjonsbordet igjen.

– Etter trafikkulykken og komplikasjonene som medførte flere operasjoner, hadde jeg bestemt meg for at jeg aldri skulle under kniven igjen. Men nå var det bare å få det gjort. Og allerede nå er jeg så mye bedre. Feberen er tilbake på mitt «normale» nivå, og jeg har mye mindre migrene. «Hugg»-smertene jeg hadde i brystet er mye bedre og jeg kan puste normalt. Det vil si, nå lærer jeg meg å puste på nytt. Jeg har pustet så «grunt» i mange år på grunn av smertene, at jeg må trene på å trekke luft ned i lungene. Kari forteller også at hun er i gang med ordentlig behandling hos fysioterapeut, og hun er hos Arne Strand en til to ganger i uken.

– Nå kan han jobbe med meg, jeg skriker ikke lenger hvis han rører meg, smiler hun. Og hun forteller at fastlegen er nokså overrasket over de store forandringene etter operasjonen. Kari forteller også at hun så smått har tatt steget ut på håndballbanen igjen. Hun har akkurat tatt stingene, så hun må fortsatt være litt forsiktig. Men det er ti år siden hun bare kunne drømme om å ta i en håndball.

– Jeg har fått et helt nytt liv med nesten normale dager, og det bare tre måneder etter at jeg fikk fjernet implantatene. Jeg er bortimot «paddeflat», men det spiller overhodet ingen rolle. Jeg hadde jo aldri noe ønske om store bryster, tvert imot. Jeg er veldig tilfreds med kroppen min uten silikonbryster, sier Kari, som fortsatt er uføretrygdet, men som nå kan bidra mye mer på Frivillighetssentralen og som natteravn enn hun kunne tidligere.

– Jeg trives så godt med å ha noe å gjøre og å være til nytte og glede for noen, sier hun.

Kroppen danner arrevev rundt implantatet

Kari vet ikke hvilke mekanismer som

Breast implant illness (BII) – silikonsyke

Sammenhengen mellom brystproteser og systemiske sykdommer har vært diskutert siden 60-tallet.

Diagnosen BII er omstridt, og det finnes ikke entydige studier på at implantatene forårsaker sykdom.

Det er fortsatt uklart hva som er den reelle årsaken til symptomene pasientene oppgir.

Imidlertid rapporterer mange pasienter at de blir bedre av en rekke plager etter å ha fjernet implantatene. Det er ikke påvist forskjeller mellom proteser av silikon og proteser av andre materialer.

På 90-tallet ble silikonproteser forbudt i USA på grunn av rapporterte systemiske plager gjennom 80- og 90-tallet. Det ble utført flere store studier, med titusener av kvinner med og uten brystimplantat, der ingen kunne påvise økt forekomst av plagene hos kvinner med implantat. Silikonproteser ble derfor tillatt igjen i USA fra 2006. Norge har aldri hatt forbud mot silikonimplantat.

De rapporterte symptomene er, rangert etter hyppighet:

- Fatigue/utmattelse
- Depresjon
- Ledd smerter
- Autoimmune sykdommer
- Hjernetåke
- Utslett
- Angst
- Hodepine
- Hårtap
- Inflammasjon

forårsaker smerter av implantat. Det er lite sannsynlig at silikon har leket ut i kroppen, så en kjemisk eller allergisk reaksjon tror hun ikke det handler om.

– Det dannet seg en hinne rundt selve silikonputen, et hardt arrevev rundt implantatet. Og muskulaturen rundt ble spent og vond. Hele brystregionen min var stram, og lungene hadde ikke plass. Det gjorde vondt å puste fordi det stakk i brystet, det gjorde vondt i nakken og det gjorde vondt i ryggen. I tillegg var jeg utmattet, fikk feber og var usedvanlig trøtt.

Og som andre silikonsyke-pasienter, var også Kari plaget av hårravfall, høyt blodtrykk, høy puls, eksem og mye akner. For øvrig er også mage-/tarmplager, hukommelsestap, hjernetåke og leddsmerter vanlig blant BII-pasienter. Flere har fått diagnoser som ME og fibromyalgi.

– Jeg kjenner flere som har tilsvarende plager som jeg hadde, og som har gjort det samme som meg – fjernet implantatene. Men dette gjelder jo ikke alle som har fått satt inn implantat. Imidlertid tror jeg vi kan oppleve flere som får plager fremover, i og med at det først er nå vi ser resultatene av alle brystforstørrelsene for 20-30 år siden. Kari har også fått ME-diagnosen, og hun vet ennå ikke om denne kan knyttes til implantatene. Det gjenstår å se når kroppen har kommet seg enda mer etter den siste operasjonen. Nå er 40-åringen en glad optimist, og hun vet at hun har en real jobb å gjøre med å bygge opp kroppen etter ti år i senga. – Den jobben skal jeg klare, smiler hun.

Liten effekt av fysioterapi

Fysioterapeut Arne Strand har hatt Kari som pasient i flere år. Han stusset over at legen ikke tok fatt i den

nærmest kroniske feberen.

– Da hun kom til meg hadde hun hatt feber flere dager i uken i seks måneder.

Strand rådet henne til å bytte fastlege, som gjorde at hun kom til undersøkelse på sykehuset. Der tok de en rekke tester, men de fant fortsatt ikke ut hva som var årsaken til feberen og smertene.

– Hun hadde sterke smerter ved fleksjon og ekstensjon av ryggen, og hun hadde det så vondt at hun måtte støttes inn til behandling. Hun klarte ikke engang å legge seg ned, på tross av at hun brukte morfinplaster som smertestillende. Behandlingene hos meg ga bare mindre bedringer, sier fysioterapeuten, som var helt oppradd. Det skjedde lite ved manipulering, og pasienten var helt stiv i hele høyre side.

God effekt etter implantat-fjerning

– Hun hadde gruppedysfunksjon, med mange fastlåste ribber, noe som ga meg en indikasjon på at det måtte være en bakenforliggende årsak. Nå – etter at hun har fjernet implantatene – kommer resultatene. Låsningene løsner og hun er langt mer bevegelig i både midtryggen, korsryggen og bekkenet. Hodepinen og magesmertene har avtatt, og Kari har fått en helt ny hverdag. Det er moro å se, smiler Arne Strand.

– Hun som kunne gå maksimalt 500 meter da vi begynte med behandling, går nå lett fem, seks – ja, gjerne åtte – kilometer uten at smertene hindrer henne.

Viktig for oss fysioterapeuter å vite om

Arne Strand sier at det har vært skremmende å se hva bivirkningene av implantater kan føre til. Og han er redd det kommer flere tilfeller som følge av dagens kroppshysteri.

– Vi burde lært noe om dette på studiet. Pasienter med diffuse

Kari viser frem det ene implantatet hun har hatt i kroppen, og som hun er sikker på er årsaken til plagene hun har lidd av de siste ti årene. – Nå, bare tre måneder etter at jeg fikk dem ut, har jeg en helt ny hverdag med langt mindre smerter og mye mer energi, sier hun.

smerter og tilsvarende symptomer som Kari hadde, blir jo gjerne sendt til oss. Men så lenge verken legene eller vi fysioterapeuter kjenner til at implantater kan gi slike plager, er det jo ikke der vi leter. Så dette er absolutt noe vi bør vite om, og ha i «verktøykassa» vår.

Da Kari startet som pasient hos Arne Strand, holdt hun så vidt «hodet over vann».

– Nå, allerede tre måneder etter at hun fjernet implantatene, har hun mye mer energi, hun er mye mer våken, bruker langt mindre smerte-

stillende og er fysisk aktiv. Hun har fått nærmest en dobbel forbedring på to-tre måneder, sier Arne Strand, som er veldig glad på pasientens vegne.